ЛИСТ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА ОПШТИНА - ВУКОВАР

ИЗВОР

ISSN 1847-4454

11. новембар 2026.
ГОДИНА XX

БРОЈ: 410

ЗЛАТО ИЗ МАНАСТИРСКОГ МАСЛИЊАКА

Братство Манастира Крка и ђаци Богословије у раној су берби маслина, од којих настаје екстра девичанско уље — производ који је већ освојио светски трон у Њујорку

УЗНЕМИРАВАЛИ САБОРСКУ ЗАСТУПНИЦУ ДРАГАНУ ЈЕЦКОВ ПРЕД ЊЕНОМ КУЋОМ У НЕГОСЛАВЦИМА

ПРОСЛАВЉЕН 320. ЈУБИЛЕЈ ОД ПОДИЗАЊА ПРВОГ ПРАВОСЛАВНОГ ХРАМА У ОСИЈЕКУ

ФЕЉТОН: ПРИЧА О ВУКОВАРСКОМ ГРАНД ХОТЕЛУ

МУЗИКОМ И ДРЕКОМ ДРАЖЕН КЕЛЕМИНЕЦ И ДЕСЕТАК ЊЕГОВИХ ПРИСТАША УЗНЕМИРАВАЛИ САБОРСКУ ЗАСТУПНИЦУ ДРАГАНУ ЈЕЦКОВ ПРЕД ЊЕНОМ КУЋОМ У НЕГОСЛАВЦИМА

Скриншот: Удружење жена Негославчанке (фејсбук)

„ПРЕТЊЕ ПОЛИТИЧКИХ МАРГИНАЛАЦА НАС НЕЋЕ ЗАПЛАШИТИ”

Председник маргиналне политичке групације, односно Аутохтоне хрватске странке права, **Дражен Келеминец**, окупио је у недељу 8. новембра, у Негославцима десетак својих присташа пред кућом саборске заступнице СДСС-а **Драгане Јецков**. Уз већ отрцан музички репертоар и дреку преко разгласа ширио је нетрпељивост према Српској православној цркви и Србима уопште.

- Они су се овде окупили у покушају да нас застраше. Њихова појава овде изазива нелагоду, не само код мене, него и код осталих мештана нашег села - рекла је Јецков у изјави за ТВ Вида.

Заменик вуковарско-сремског жупана **Срђан Јеремић** оценио је да се поруке и пароле, које су Келеминец и његови следбеници извикивали у Негославцима, не односе само на Драгану Јецков, него и на све оне које она представља, на људе који су је бирали, односно, на све Србе који живе у Хрватској.

Према Келеминецу, Срби у Хрватској су грађани другог реда и не смеју да имају иста права као и Хрвати. У исто време, он сматра да Србима треба укинути право да имају своје представнике у Хрватском сабору и да Српску православну цркву треба преименовати у Хрватску православну цркву. Поред тога Јецков је прозивао и по питању у рату несталих лица.

- За проналазак свих несталих смо и ми врло заинтересовани и то без обзира на њихову националност. Међутим, то треба да ради МУП, ДОРХ, судство, а никако не улица и посебно не политички маргиналци попут овога који је дошао пред нашу кућу - рекла је Јецков чија породица је ових дана у жалости због смрти мајке њеног супруга Душана.

- У овој кући не живим само ја него и моја породица, а сем тога, недавно смо имали смртни случај. Пре неколико недеља преминула је нама драга особа и то нас је, наравно, као породицу потресло. Ми смо у жалости и сигурно да не певамо и не веселимо се, тако да је и овај циркус који је направљен испред наше куће нешто што нас вређа - рекла је Јецков уз напомену да провокатори нису успели у својој намери да је застраше, него напротив, само су је мотивисали да у својим иступима буде још за нијансу оштрија.

- Ово су наша огњишта, на којима ми вековима живимо. Ми из наших кућа не мислимо да одемо, ми смо равноправни грађани ове државе коју прихватамо као своју, али и очекујемо да имамо равноправан третман од стране свих протагониста на јавној сцени Републике Хрватске - поручио је Срђан Јеремић који је у Негославцима био у знак подршке

Драгани Јецков.

Пажљивијим посматрањем уочљиво је да Келеминец и људи које је окупио пред кућом породице Јецков не одају утисак некога кога се треба плашити. То друштво чини се као да је скупљено с коца и конопца, али без обзира на то, Келеминец је најавио и своје будуће „акције". Иста шака људи окупиће се, најавио је, и пред станом председника Српског народног већа **Бориса Милошевића**.

Нешто раније, Летећи циркус Дражена Келеминеца, сличне представе имао је и пред станом саборске заступнице **Далије Орешковић** тако да је ово само наставак представе којом покушава да привуче пажњу на себе и на своју безначајну странку која, по свему судећи, има исто толико чланова колико их се у недељу и окупило у Негославцима.

С.Б.

Скриншот: ВидаТВ

ПИТАЊЕ МИНИСТРУ БОЖИНОВИЋУ

На седници Сабора заступница Драгана Јецков упитала је министра унутрашњих послова Давора Божиновића да ли постојећи Закон о јавном окупљању пружа довољно јасан оквир за поступање полиције приликом протеста испред приватних кућа и станова, посебно када су адресе претходно јавно објављене. Занимало ју је и планира ли Министарство измене закона ради заштите приватности, сигурности и неповредивости дома.

Божиновић је одговорио да закон прописује места на којима протести нису дозвољени, али да полиција мора истовремено штитити право на јавно окупљање и сигурност грађана. Оценио је да би забрана протеста испред домова јавних особа и политичара отворила питање граница слободе окупљања у демократском друштву.

Јецков је, међутим, упозорила да се, уз законом загарантовано право на мирно окупљање, мора поштовати и Устав, који гарантује неповредивост дома, приватност и заштиту породичног живота.

ПРАТИТЕ СРПСКЕ МЕДИЈЕ
НА ИСТОКУ ХРВАТСКЕ

срби.HR
INFORMATIVNI PORTAL

radio dunav 101.5 FM

ХРОНИКА
Славоније, Барање и западног Срема

96.9 FM
RADIO BANSKA KOSA

100,7FM
RADIO BOROVO

YouTube
@tvprodukcijaZVO

ЕКСХУМАЦИЈЕ НЕСТАЛИХ СРБА И ПРЕНОС ПОСМРТНИХ ОСТАТАКА УБИЈЕНОГ САБОРСКОГ ЗАСТУПНИКА ДУШАНА ТРИВУНЧИЋА

ПРАВДА ЗА СРБЕ СПОРА И (НЕ)ДОСТИЖНА

ВЕРИТАС
ДОКУМЕНТАЦИОНО-ИНФОРМАЦИОНИ ЦЕНТАР
КНИН - БЕОГРАД - БАЊА ЛУКА

Документационо-информациони центар „Веритас" у суботу је издао саопштење за јавност у којем се наводи да се у Књину и Дарувару врше ексхумације српских жртава из ратних деведесетих година.

Са друге стране на званичним страницама Министарства хрватских бранитеља које је надлежно по овим питањима нема ни речи, нити је неко од медија у Хрватској писао о овоме или пренео информацију до које су у Веритасу дошли.

По наводима Веритаса до ових ексхумација наводно је дошло још у септембру и октобру ове године те да су оне вршене на Новом гробљу у Књину и на гробљу у Дарувару.

- Дана 28. октобра ове године „Веритасу" се са книнског гробља директно јавио син једног од српских бораца убијених 21. јуна 1992. године на Миљевачком платоу, чији посмртни остаци до данас нису идентификовани. Он је годинама уназад, више пута годишње, обилазио заједничку гробницу у којој је након ексхумације из јаме у Дриновцима у августу 1992. године покопано 12 неидентификованих (НН) жртава са Миљевачког платоа, палећи свеће и полажући цвеће за сву дванаесторицу. Након што је то учинио и у августу ове године, приликом посете 28. октобра затекао је потпуно измењено стање - хумки више није било, већ само свеже прекопана и поравната земља, што је документовао и фотографијама из августа и октобра. Проверама из два релевантна извора „Веритас" је добио потврду да је Управа за заточене и нестале Министарства хрватских бранитеља недавно заиста ексхумирала ову локацију у Књину, те да су посмртни остаци пребачени у Загреб ради узимања коштаних узорака и идентификације путем ДНК методе. С обзиром на то да су све породице страдалих са Миљевачког платоа (осим једне) још давно дале референтне узорке крви и годинама чекале на ексхумацију ове познате локације, надамо се брзој и успешној идентификацији. Исти извори потврдили су нам да је у септембру ове године у тишини ексхумирана и позната локација на гробљу у Дарувару, за коју је српска страна такође давно испоставила захтев за ексхумацију под оправданом сумњом да су на њој покопане српске жртве страдале у рату деведесетих година - стоји у саопштењу Документационо-информационог центра „Веритас".

Према подацима Министарства хрватских бранитеља још 1725 особа води се као нестало током ратних деведесетих година прошлог века. Колико је од тог броја несталих Срба, а колико Хрвата, министарство не наводи. Претпоставља се да је више од 50 одсто српске националности, али се о томе не говори у јавности. Међутим, у евиденцији Веритаса на списку несталих Срба са подручја Хрватске и бивше РСК тренутно се налази око 1.460 особа, од чега готово једна трећина уопште није уврштена на званични списак којим оперише Република Хрватска.

ЕКСХУМАЦИЈА УБИЈЕНОГ САБОРСКОГ ЗАСТУПНИКА

Протеклог петка на Новом гробљу у Новом Саду сахрањени су посмртни остаци Душана Тривунчића, бившег саборског заступника који је на зверски начин убијен у Јасеновцу 17. септембра 1991. године. Душан је у родном месту и сахрањен, а по жељи његове породице посмртни остаци су ексхумирани 2. новембра ове године и пренети у Нови Сад где му данас живе супруга и ћерка.

- Овај чин нам много значи. Дуго смо размишљали о томе да ли да прибегнемо овом кораку и одлучили смо да је то ипак једини начин да имамо прилику да чешће обиђемо његово место вечног починка. Нисмо често долазили у Хрватску јер километарска, а и свака друга баријера је присутна. Нажалост, не осећамо се ни претерано добродошло ни претерано сигурно - изјавила је за ВидаТВ Душанова ћерка **Зорица Влајинић**.

Ни 35 година након убиства овог човека за тај злочин нико није одговарао, док у исто време о томе јавност у Хрватској упорно ћути како 1991. године тако и данас. Да је Тривунчић којим случајем био Хрват и да су га Срби убили постао би симбол страдања у Хрватској. Међутим, његова жртва и ћутање о овом страдању постају симбол срама једног друштва.

Срђан СЕКУЛИЋ

Душан Тривунчић

САВЕТОДАВНИ ОДБОР ЗА ОКВИРНУ КОНВЕНЦИЈУ ЗА ЗАШТИТУ НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА ВЕЋА ЕВРОПЕ У ХРВАТСКОЈ УПОЗОРИО НА НЕПРИЈАТЕЉСКУ РЕТОРИКУ ПРЕМА СРБИМА У ХРВАТСКОЈ НА ШТА СЕ У СЛОБОДНОМ ГОВОРУ РЕФЕРИСАЛА И САБОРСКА ЗАСТУПНИЦА СДСС-а ДРАГАНА ЈЕЦКОВ

„ЈАВНИ ДИСКУРС И ДАЉЕ ПОД УТИЦАЈЕМ РАТНИХ НАРАТИВА"

Саветодавни одбор забринут је да је свест о мањинским правима, као кључном елементу људских права, и даље неједнака у различитим деловима државе те у односу на различите националне мањине. У неким подручјима националне мањине признате су и сматрају се саставним и равноправним делом друштва, док је у другим подручјима јавни дискурс и даље под утицајем ратних наратива. Таква динамика придоноси значајним неједнакостима у остваривању мањинских права у Хрватској те у односу на особе које припадају различитим националним мањинама. Потребно је уложити додатне напоре како би се нагласио допринос мањинских заједница и њихових припадника као саставног дела хрватскога друштва. У том смислу, Саветодавни одбор наглашава и кључну улогу редовног образовања и медија у промицању и неговању међусобног поштовања и међукултурног дијалога. - наводи се у документу Саветодавног одбора за Оквирну конвенцију за заштиту националних мањина Већа Европе у Хрватској.

Позивајући се на закључке извештаја Саветодавног одбора, саборска заступница СДСС-а **Драгана Јецков** указала је на разлику између уставом загарантованих права и њихове примене у пракси, упозоравајући на страх, дискриминацију и препреке са којима се припадници националних мањина суочавају у остваривању права као равноправни грађани Хрватске.

- Овај нас документ заправо отворено пита зашто се права која смо као држава већ одавно признали толико често заустављају на путу до људи којима припадају? За српску националну мањину у Хрватској одговор на ова питања се може свести на реалност: не у једнакој мери, не у сваком крају и никако не без препрека. Апсолутни приоритети требали би да буду сигурност и достојанство сваког грађана. Саветодавни одбор, с правом, упозорава на непријатељску реторику према Србима и тражи брзу, недвосмислену и оштру осуду говора мржње, нарочито када он долази од политичара и јавних особа који би требали носити највећи терет одговорности. Извештај тражи и практично провођење протокола о злочинима из мржње те бољу сарадњу полиције с мањинским заједницама - рекла је Јецков.

У мишљењу се, између осталог, указује на појаве нетрпељивости, историјски ревизионизам и употребу симбола повезаних с усташким режимом. Посебно се истиче негативан утицај изјава политичара и других јавних особа на међунационалне односе. Јецков је нагласила да заштита мањинских права подразумева више од реакције надлежних институција након инцидената.

- Одговорност за заштиту мањина не може се свести само на реакцију полиције или правосуђа након почињеног инцидента. Она подразумева и јасну јавну осуду нетолеранције, доследно поступање институција те образовање које развија разумевање историје и поштовање људских права. Притом је неопходно избегавати колективизацију кривице. Одговорност мора бити индивидуална, а историјске чињенице морају се утврђивати на основу веродостојних доказа. Једнако тако, ниједна жртва ратног злочина не сме да буде мање вредна због своје националности - оценила је Јецков.

Сагласна са констатацијама Саветодавног одбора, саборска заступница Драгана Јецков поручила је да је крајње време да права загарантована на папиру почну да се остварују и у пракси.

- Игнорисање ових упозорења не штети само мањинама, оно дубоко нагриза темеље демократског и цивилизованог друштва којег градимо. Време је да права са папира пренесемо у свакодневну употребу, у школе, на натписе улица и у свакодневни живот, јер стварна успешност мањинске политике неће се мерити бројем усвојених стратегија, него тиме хоће ли сваки грађанин, независно од тога које је националности, моћи да

равноправно учествује у друштвеном животу, да користи своја законска права и да се осећа безбедно и прихваћено - закључила је заступница СДСС-а.

СРБИ ИЗМЕЂУ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И СТРАХА ОД СТИГМАТИЗАЦИЈЕ

Међу кључним налазима Саветодавног одбора истиче се да дискриминаторни наративи утичу на видљивост припадника српске националне мањине. Како се наводи у мишљењу, многи Срби, нарочито у урбаним срединама, свесно скривају свој идентитет због страха од друштвене стигматизације, што може додатно успоравати процесе у остваривању њихових права.

Одбор упозорава и да је свест о мањинским правима неједнака. Док је у регионима попут Истре заступљена позитивна атмосфера, у подручјима која су била директно захваћена сукобом, попут Вуковара, јавни је дискурс и даље под снажним утицајем ратних наратива. То ствара, како стоји у извештају, атмосферу у којој се припадници српске мањине понекад приказују као „агресори", због чега се осећају само толерисаним, а не и потпуно прихваћеним.

Премда се бележи пад броја физичких напада, Одбор је констатовао пораст етнички мотивисаног вандализма (попут оштећивања православних гробаља, верских објеката и споменика). Истиче се проблем што правосуђе таква дела и етничку мотивацију често квалификује само као лакше прекршаје против јавног реда и мира, уместо као злочине из мржње.

Мирјана ЦВЕТКОВИЋ

САБОРСКА ЗАСТУПНИЦА СДСС-а ДРАГАНА ЈЕЦКОВ 28. ОКТОБРА ИЗРАЗИЛА ЈЕ НЕЗАДОВОЉСТВО О ИЗНОШЕЊУ КОНАЧНОГ ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ЛОВСТВУ

ЗАКОН О ЛОВСТВУ НАЈВИШЕ ЋЕ ПОГОДИТИ ПОЉОПРИВРЕДНИКЕ И ВОЗАЧЕ

Потпредседник Владе Републике Хрватске и министар пољопривреде, шумарства и рибарства **Давид Влајчић** представио је Хрватском сабору Коначни предлог закона о изменама и допунама Закона о ловству, који би, према његовим речима, био некаква врста спасоносног корака према модернизацији, смањењу администрације и развоја ловног туризма. Након тога, саборска заступница СДСС-а **Драгана Јецков** поставила је важно питање кога тај закон заправо штити, а кога гура на маргину?

- Када макнемо украсне бирократске фразе, увиђамо да овај Закон, у форми у којој је предложен, не решава кључне, горуће проблеме наших пољопривредника, грађана и заштите природе и заправо, ако га детаљно анализирате, он је у многим својим решењима потпуно неосетљив према две категорије - пољопривреднике и возаче. Између првог читања у шестом месецу и овог коначног предлога Закона било је довољно времена да се исправе озбиљни пропусти, уваже апели струке, критике јавности и удружења за заштиту природе, али уместо тога, добили смо козметичке измене које остављају кључне проблеме нетакнутима - изјавила је Јецков.

Хрватска пољопривредна комора је и сама оштро критиковала коначни предлог овог Закона, јер он никако не успоставља преко потребан баланс између права ловоовлаштеника и произвођача хране, а овај проблем постоји и у погледу накнаде штете на усевима.

- Тренутни министар инсистира на моделу у којем пољопривредник, да би уопште остварио право на накнаду штете коју му нанесе дивљач, мора проводити скупе и често неизводиве мере заштите, о трошку ратара и сточара. Замислите просечно породично пољопривредно газдинство које, да би заштитило своје расцепкане парцеле, мора купити, поставити и одржавати километре и километре ограде те редовно косити вегетацију уз њих. Право на управљање дивљачи мора пратити и потпуна одговорност. Пољопривредник би требао доказати настанак, узрок и висину штете, али систем не сме од њега захтевати да доказује кривицу онога ко профитира од ловишта, нити сме изгубити право на накнаду само зато што није уложио богатство у несразмерно скупе ограде - надовезала се саборска заступница СДСС-а.

Осим пољопривредника, овде постоји и још један велики проблем са којим се сусрећу возачи на цестама, а које Закон, барем тренутно, адекватно не штити.

- Ако возач вози по прописима и на цесту му истрчи дивљач, он улази у дугогодишње судске спорове како би доказао да није крив. Закон пропушта јасно дефинисати да штета на возилу мора бити надокнађена брзо и без административних смицалица, јер возач плаћа путарину и порезе, а ловоовлаштеник ваљда управља дивљачи - рекла је Јецков.

Клуб заступника СДСС-а зато неће подржати овај предложени Закон, све док се ове слабе тачке не исправе, а критике не буду уважене.

- Колегинице и колеге, овај законски предлог у другом читању није добар и он не решава кључне структурне проблеме. Погрешна решења изравно угрожавају опстанак хрватског села кроз финансијско исцрпљивање пољопривредника, док истовремено смањују сигурност у саобраћају и остављају возаче без адекватне заштите. Не можемо истовремено захтевати већу производњу хране и конкурентности хрватске пољопривреде, а игнорисати интересе оних који нам ту храну свакодневно производе и сносе последице штета на својим газдинствима - закључила је Јецков.

Драгана КОНЧАРЕВИЋ

ИЗГРАЂЕНЕ БИЦИКЛИСТИЧКЕ СТАЗЕ ОД БРШАДИНА И ТРПИЊЕ ПРЕМА ВУКОВАРУ

СИГУРНОСТ БИЦИКЛИСТА НА ДРЖАВНИМ ПУТЕВИМА

Презентацијом урађених радова на бициклистичким стазама из правца Трпиње и Бршадина према Вуковару завршен је овај пројекат већински финансиран средствима из фондова Европске уније.

Главни циљ наведеног пројекта је изградња поменутих деоница те спајање мрежа бициклистичких стаза намењених јавној употреби. Уједно, ово је први овакав пројекат на подручју Општине Трпиња.

- Сматрам да овај пројекат и они који следе у наредном периоду, а везани су за бициклистичке стазе, побољшавају саобраћај на подручју општине Трпиња, ту пре свега мислим на сигурност у саобраћају. Морам да истакнем да је између Трпиње и Вуковара давних година постојала бициклистичка стаза у неком једноставнијем облику и ово није нама ништа ново барем за нас старије који се тога сећамо и који смо то користили тако да је ово само обнављање нечега што је већ постојало. Што се тиче Бршадина и повезаности са Вуковаром ту је постојала већа потреба јер смо имали проблем сигурности на цести па чак и смртне случајеве, самим тим и захтеве из овог места да се изгради бициклистичка стаза - нагласио је начелник Општине Трпиња **Мирослав Палић**.

Укупна вредност овог пројекта је око 914 000 евра, а он је финансиран из ИТУ механизма из Европског фонда за регионални развој у величини од 85 одсто вредности пројекта, док су са по 7,5 одсто изградњу стаза финансирали Фонд за рурални развој Хрватске и Општина Трпиња.

- Прилика је била преко ИТУ пројеката са Градом Вуковаром да се повежемо и то је био начин да ми на што јефтинији и ефикаснији начин дођемо до реализације тих пројеката. Сматрам да не смемо стати само на овом пројекту него сличне пројекте да покушамо на подручју наше општине да реализујемо како бисмо повезали и остала места. Сматрамо да је то корисно, а пре свега јако важно и са неког сигурносног аспекта. Што се тиче Осијека то је у склопу неке туристичке руте до које ће сигурно доћи и коју ћемо да потакнемо. Потребе има јер је видљиво да је сваке године све више бициклиста који пролазе државном цестом тако да је то још један аспект који ћемо морати да сагледамо у наредном периоду - истакао је Палић.

Општина Трпиња уложила је око 73 000 евра сопствених средстава у изградњу ових бициклистичких стаза које су стављене у функцију. Бициклистичка инфраструктура допринеће бољој повезаности на линијама које служе за дневне миграције на урбаном подручју, а с временом послужиће и у туристичке сврхе.

- Реализација пројекта трајала је око две године, односно завршна конференција је последња активност на пројекту ако изузмемо неку администрацију која нам је остала. Радови су се мало одужили, односно требали су бити раније завршени, али нам је деоница Бршадин - Вуковар имала проблем са изградњом вуковарске обилазнице па смо имали одређених застоја - рекао је водитељ пројекта **Иван Ереш**.

Укупна дужина изграђених бициклистичких стаза је 4,16 километара од чега је деоница Трпиња - Вуковар нешто мања од 2,8 километара, а деоница Бршадин - Вуковар око 1,4 километра.

Срђан СЕКУЛИЋ

НАЈАВЉЕНИ РАДОВИ КОЈИМА ЋЕ СЕ ОШ БРШАДИН ОБЕЗБЕДИТИ НОВЕ УЧИОНИЦЕ, КАБИНЕТИ И СПОРТСКА ДВОРАНА САДА СУ ЗВАНИЧНО ЗАПОЧЕЛИ

ДВА И ПО МИЛИОНА ЕВРА ЗА ДОГРАДЊУ ОШ БРШАДИН

Потписивањем уговора којим се уводе извођачи радова у посао, званично је започела реализација инфраструктурног пројекта и процес доградње и реконструкције школске зграде у Бршадину. За овај пројекат обезбеђена су средства укупне вредности од 2,55 милиона евра, намењена за изградњу четири нове учионице, три кабинета за наставнике и спортску дворану површине 197 квадратних метара.

Из Вуковарско-сремске жупаније наводе да је ово осмо по реду градилиште, од укупно 18, отворено на подручју деловања жупаније, како би се обезбедили једнаки услови свим школама на подручју жупаније за рад у једној смени. Инфраструктурна улагања у образовање, део је великог инвестицијског циклуса којим се настоје обезбедити једнаки услови свим школама без обзира на величину места на којем се школа налази.

- Оно што је циљ јесте да у коначници цела жупанија буде у једној смени, да сва деца имају исте услове, да свако дете ове наше Вуковарско-сремске жупаније на исти начин може стицати своја знања, на исти начин може користити образовни систем, на исти начин добити прилику да сутра гради жупанију, да буде добро и квалитетно образовано - поручио је Вуковарско-сремски жупан **Иван Босанчић**.

Осим проширења школског објекта, планирана је енергетска обнова зграде која укључује постављање фотонапонских панела и соларних колектора. Од укупне вредности пројекта, 1,88 милиона евра бесповратна су средства обезбеђена из Националног плана опоравка и отпорности, док је преостали износ обезбедила Вуковарско-сремска жупанија. Како је најављено, предвиђено трајање грађевинских радова је 12 месеци, након чега следи опремање нових простора.

Основна школа Бршадин тренутно броји 30 ученика, а због просторних ограничења настава се одвија у две смене. Након три године ишчекивања нових учионица и спортске дворане, запослени истичу да је почетак радова посебно важан за њих.

- Могу рећи да смо јако задовољни и срећни што смо дочекали овај дан. Трајало је то већ три-четири године, припремања и планирања, да дочекамо извођење радова. Сада све оно што смо планирали требамо преточити у нешто што ће бити видљиво и опипљиво, ради бољег учења наше деце и самог села Бршадина - изјавио је директор школе **Зоран Роквић**.

Према његовим речима, у школи се након вишегодишњег пада броја ученика, бележи тенденција раста. Следеће године, бршадински основношколци боравиће у новим учионицама посебно уређеним за наставу хемије, биологије и физике, односно музичког, ликовног те за наставу техничке културе, чиме ће деци бити омогућен приступ савременом образовању.

Наставак инфраструктурних радова, према званичним најавама, очекује се и у ОШ Трпиња где је планирана изградња школске дворане, док се је на згради Основне школе у Боботи планирана комплетна енергетска обнова.

Свечаном потписивању уговора, међу споменутим, присуствовали су заменик жупана Вуковарско-сремске жупаније из редова српске заједнице **Срђан Јеремић**, начелник Општине Трпиња **Мирослав Палић** и директорка Развојне агенције Вуковарско-сремске жупаније **Данијела Слипчевић**.

Мирјана ЦВЕТКОВИЋ

МЕШОВИТИ ХОР КОЈИ ДЕЛУЈЕ ПРИ СКД-у „ПРОСВЈЕТА" ПОДОДБОРА ОСИЈЕК ПРЕДСТАВИО СЕ 1. НОВЕМБРА ЦЕЛОВЕЧЕРЊИМ КОНЦЕРТОМ У САБОРНОМ ХРАМУ УСПЕЊА ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ У ОСИЈЕКУ

ПРОСЛАВЉЕН 320. ЈУБИЛЕЈ ОД ПОДИЗАЊА ПРВОГ ПРАВОСЛАВНОГ ХРАМА У ОСИЈЕКУ

Хор који већ пет година активно учествује у културном животу српске заједнице, прве новембарске вечери по први пут се и самостално представио целовечерњим концертом изводећи српске традиционалне и духовне песме. Овај догађај који су организовали СКД Просвјета пододбор Осијек и Српска православна црквена општина, истакнут је као важан део њихове годишње активности. Организатори наводе да је програм планиран неколико година уназад, те да његова посебност не лежи само у интерпретацији хорског певања, него да су овакви програми реткост за православне вернике у Осијеку. Поред књижевних вечери, ликовних изложби, радионица и научних предавања, ту је од сада и концерт духовне музике овог хора као будућа редовна активност Просвјетиног осјечког пододбора.

- Сматрам да је концерт важан, с обзиром на то да оваквих концерата нема пуно овде. Повратне информације које добијамо од публике су изузетно позитивне. Постали смо препознатљиви и мислим да је то заиста важно за српску заједницу у Осијеку. Ово нам је до сада трећа постава хора која је уједно и најјача сада. Кроз хорско извођење, дакле кроз етно и духовну музику желимо да негујемо културно и духовно наслеђе - рекао је председник СКД Просвјета пододбор Осијек **Зденко Чикара**.

Највећи изазови са којима се данас суочава мањинска заједница, на било којем простору, па тако и у Осијеку, јесте преношење народног стваралаштва на млађе генерације. Када је реч о православљу и духовним вредностима, осјечки парох, протојерej - ставрофор **Александар Ђурановић** каже да је музика важна спона која вернике призива у цркву.

- Желим да изразим своје задовољство и духовну радост што смо заједничким снагама, уз благослов епископа Херувима, успели да реализујемо овако диван концерт врло значајног хора. Није успех само одржати концерт, него и окупити људе који воле ту врсту музике. Већина чланова Мешовитог хора су и чланови црквеног хора, те на тај начин, они не представљају само нашу заједницу и народ него и нашу Цркву. С обзиром на чињеницу да се налазимо у јубиларној години када прослављамо 320 година од подизања првог православног храма у Осијеку, ово је прва манифестација у том смислу, а свакако да нам још лепих догађаја следи до краја текуће године - рекао је осјечки парох и нагласио да је духовна музика врло важан сегмент духовности јер људи често свој први и визуелни доживљај православног богослужења и Свете литургије доживљавају кроз чуло слуха.

Диригент Мешовитог хора је **Олга Садовник** која је у Украјини завршила високе музичке академије, а сплетом околности као православна верница и дипломирани теолог дошла је прошле године у Храм Успења Пресвете Богородице. За врло кратко време успела је да усавршии хорско певање, сада већ 20 чланова споменутог хора.

- Оно што је најважније за духовну музику је душа. Ми стално радимо на томе да на публику кроз наше певање пренесемо душу како би они који нас слушају могли да нас осете. Ми кроз молитву причамо са Богом и зато је јако важно да разумемо речи и оно о чему певамо. Мислим да још увек људима недостаје Бог у души и мислим да им фали тај осећај присутности с Богом. Када певамо, ми имамо тај осећај и наравно то дајемо људима. Данас људи свуда журе и не стижу да осете овај мир који нама ова духовна музика даје. Она је спој између Бога и човека. Осим што певамо, ми се овде јако лепо дружимо. Свиђају ми се и старе српске традиционалне песме јер се заиста осети српска култура кроз њих, а ја се ту проналазим. Имам осећај да сам међу својом породицом овде - поручила је диригент и водитељка Мешовитог хора.

Након концерта дружење је, уз послужење, настављено у парохијском дому.

Мирјана ЦВЕТКОВИЋ

РАНА БЕРБА, ЕКОЛОШКИ УЗГОЈ И ТРАДИЦИЈА КРУНИСАНА СВЕТСКИМ ЗЛАТОМ

БЕРБА МАСЛИНА У МАНАСТИРУ КРКА

У Далмацији је у пуном јеку сезона бербе маслина, једног од најважнијих послова на овим просторима. Ова традиција не заобилази ни манастирска имања, па се тако ових дана интензивно ради и у маслињацима Манастира Крка. У овом великом и благословеном послу, уз малобројно манастирско братство, раме уз раме учествују и ђаци Крчке богословије. Иако је сезона бербе маслина у скрадинском залеђу тек почела, на манастирском имању посао је већ приведен самом крају. Под крошњама које њише бура, раширене мреже спремно дочекују сваки убрани плод. Рана берба и зелена маслина, кажу овде, проверени су рецепт за уље врхунског квалитета, које у себи чува сву свежину и лековитост ове племените биљке.

- Јесте, тако је, ми смо са овогодишњом бербом при крају, с тим да вршимо ту рану бербу. То је негде друга половина септембра, па и ако се деси друга половина октобра, из једног разлога - јер се добија доста интензивније и квалитетније уље. Ми беремо практично зелене маслине. Имамо неколико врста, тако да од облице, крвавице и неколико Италијанки добијамо екстра хладно цеђено девичанско уље и добијамо поприлично добар рандман, односно тај проценат самога уља добијеног прерадом убраног плода маслина. Тај рандман је доста висок, обично овде у уљарама не могу ни да верују да нам је скоро 17 рандман, што је изнад просека. Тако да у овом периоду, од овако зелених маслина, ми заиста добијемо квалитетно уље - каже јеромонах **Киријак** (**Врањешевић**), сабрат Манастира Крка који је задужен за овогодишњу бербу у крчким маслињацима.

ОД МАСЛИНЕ СЕ НИШТА НЕ БАЦА

Пут од стабла до готовог производа траје кратко, јер свако зрно мора што пре у прераду. Када се посао заврши, уље се складишти у манастирским одајама, а тамо се од маслине користи баш све, од листа за чај до талога за комплетну искористивост.

- Готово уље се пресипа обично у инокс посуде. Што је уље зеленије, односно што је маслина зрелија, постоји могућност да се дуже очува сам квалитет уља. Наравно, оно се у том процесу претаче и чисти од талога. Тај талог ми, између осталог, искоришћавамо за наше потребе у смислу да правимо домаћи сапун од маслиновог уља. Тако да, у принципу, на крају се ништа не баца , и уље и талог, као остатак те прерађевине, имају своје „зашто" и своју сврху. У зависности од године и од тога колико роди маслина, један део уља искоришћавамо за наше потребе, потребе манастира и Богословије, један део иде за продају, а један део за репрезентацију. Манастир Крка већ годинама одлази на важне сајмове, како овде у Хрватској, тако и ван државе. Тамо пласирамо наше уље, које је можда и наш најбољи производ. Људи га препознају и купују, а ми заиста можемо да се похвалимо тим нашим манастирским уљем, с обзиром на то да већ неколико година уназад за њега добијамо злато - појашњава јеромонах Киријак.

И ова година у Далмацији била је сушна и шкрта, што се одразило и на укупан род. Иако је плода бројчано мање него претходних сезона, манастирско братство је задовољно. Верују да ће принос бити сасвим довољан за њихове потребе, али и потребе Крчке богословије и људи који ће управо овај манастирски производ понети са собом из Далмације.

- Јесте, година је била поприлично критична. Није било месецима кише, бар уназад три месеца није сигурно падала, али је род поприлично задовољавајући. Ми смо задовољни, тако да очекујемо, да кажем, добру годину. Ево, на три места беремо маслине, тако да ћемо сигурно имати довољно за наше потребе, а биће нешто и за продају - наводи јеромонах Киријак.

ПРВИ СУСРЕТ СА МАСЛИНИЦИМА И ЗАЈЕДНИЧКИ РАД НА МАНАСТИРСКОЈ ЕКОНОМИЈИ

У овом захтевном послу активно учествују крчки богослови, али и верници који се добровољно пријављују да помогну малобројном манастирском братству. За многе ђаке, који су на школовање у Далмацију стигли из других крајева, ово је био први сусрет са маслинама, маслиницима и традиционалном бербом. Рад на манастирској економији за ђаке Крчке богословије уједно је и својеврсна школа живота и заједништва. Многи од њих долазе из крајева у којима маслина не успева, па им је долазак у Далмацију и улазак у

манастирске маслињаке први конкретан додир са овом племенитом културом. Кроз свакодневни труд на свежем ваздуху, после редовне наставе, ђаци уче како се плод пажљиво бере, чува и прерађује. Овај рад их повезује са природом, али и учи одговорности, јер сопственим рукама доприносе заједници у којој живе и школују се. Спој младости, учења и благословеног физичког рада на имању ствара успомене које ће ови млади људи носити са собом кроз цео живот, без обзира на то куда их свештенички позив касније одведе.

- Да, први пут сам овде у дотицају с маслинама, иначе код нас у нашем крају баш и нема маслина. А искуство - зависи како кад, некад зна бити мало и тешко. Све зависи какав је дан, да ли дува бура или не, све заправо зависи од времена овде. После наставе у Богословији идемо на ручак, а онда долазимо у маслињаке на бербу. Заједно радимо све, једни другима помажемо. Али није нам досадно, да кажем, имамо неку занимацију. Кад је крупнија маслина онда, наравно, брже иде, а кад су маслине ситније онда је спорије, али било је и горих година од ове, сада је добро. Претежно беремо малим грабљицама којима скидамо маслине, док тамо где не можемо дохватити користимо тресаче, па са њима брже иде - каже **Лука Шербула**, ђак четврте године у Крчкој богословији који долази из Градишке.

- Што се рада тиче - па није напорно, само ако се цео дан ради, нормално, мало се уморите и то је то. А што се тиче маслиновог уља и самих маслина, пробао сам и заволео те производе. Овде је заиста баш лепо маслиново уље, а и комплетна храна и све је одлично - о свом првом искуству са бербом маслина и дотицају са храном и животом у Богословији говори **Арсеније Николић** из Крушевца.

ОД ЗИМСКОГ МИРОВАЊА ДО СВЕТСКИХ ПОЗОРНИЦА

Након што се последње маслине оберу, за стабла следи тек кратак период мировања. Прави послови у маслињаку крећу изнова већ крајем зиме, када почиње припрема за нову сезону.

- Братство је мало, али ево, уз Божију помоћ и уз благослов нашег владике **Никодима**, трудимо се да испуњавамо, колико је могуће,

све обавезе. Са друге стране, оно што следи након бербе јесте стање мировања. Ми се пребацујемо на неке даље економске обавезе. Везано сада за овај период, то је печење ракије, с тим да се берба грожђа доста раније завршава и наступа пре брања маслина. Тако да ми, у принципу, негде до Божића и после Божића печемо ракију. Тек негде у трећем месецу, у марту, креће резидба, затим ђубрење, а након тога кошење и све оно што подразумева пролеће. Како се природа буди, тако се буде маслине опет. Ту је и малчирање, али рад у маслињаку није баш толико захтеван, односно доста је једноставније за разлику од винограда и мање процесуално посла него у винограду, али тражи неколико нивоа посвећености да би година била боља - истиче јеромонах Киријак, који има вишегодишње искуство живота у Далмацији и бербе маслина.

На свом имању манастир данас брине о преко 500 стабала маслина. Кроз благословен труд, спој младости и искуства, те потпуно природан узгој, овде настаје производ којим се с поносом диче на великим светским позорницама. О томе какав је квалитет крчког маслиновог уља, најбоље говоре светска признања. На престижном међународном такмичењу у Њујорку 2023. године на које је пристигло укупно 1.100 узорака из земаља северне хемисфере, међу 126 узорака из Хрватске, углавном из Истре и Далмације, једна од златних медаља припала је управо екстра девичанском маслиновом уљу из Манастира Крка. Овим тријумфом, манастирско уље је уврштено у Службени водич најбољих светских маслинових уља, поносно заузевши своје место и у специјализованом часопису „Олив Оил Тајмс" .

- Наш владика инсистира на еколошкој производњи, зрелом и здравом производу без икаквог хемијског третирања. Зато добијамо врхунски квалитет и, с обзиром на све освојене награде, с поносом можемо да кажемо да у боцама заиста држимо чисто злато - закључује јеромонах Киријак, сабрат Манастира Крка.

И док кроз маслињаке струји шум маслина на бури, а јесење боје у скрадинском залеђу полако смењују топле тонове лета, радни дан на манастирском имању приводи се крају. Овогодишњи труд, упркос суши, крунисан је здравим и зрелим плодом који ће, већ кроз неколико дана, потећи као густо, зеленкасто и мирисно златно уље. У свакој тој капи остају сачувани сунце Далмације, свежина октобарског ветра и благословени заједнички рад који овде вековима траје.

Васка РАДУЛОВИЋ

ИЗА ЈОШ ЈЕДНОГ СУШНОГ ЛЕТА У ДАЛМАЦИЈИ ДРАМАТИЧНО СЕ СПУСТИО ВОДОСТАЈ ВЕШТАЧКЕ АКУМУЛАЦИЈЕ ПЕРУЧА. ИЗ ТАМНИХ ДУБИНА НА СВЕТЛОСТ ДАНА ПОНОВО СУ ИЗРОНИЛИ НЕМИ СВЕДОЦИ ДАВНО ЗАБОРАВЉЕНОГ ВРЕМЕНА

ПОТОПЉЕНА ОГЊИШТА, МАНАСТИРСКЕ ЗИДИНЕ И ИЗВОРИ ПОНОВО ПРЕД ОЧИМА ЉУДИ

Зидине Манастира Драговић

Овде, у цетинском крају, подно узвишене, постојане и моћне Динаре, последњих месеци природа поново исписује необичне странице историје. Сваки центиметар воде који се повукао открио је трагове живота који је овде нагло прекинут половином прошлог века. Ова вештачка акумулација, површине око 15 квадратних километара, настала је изградњом бране Перуча током педесетих година прошлог века ради производње електричне енергије и регулације водотока у кишним и сушним периодима. Ипак, реализација овог хидроенергетског пројекта трајно је изменила географију и историју овог краја, прекривши водом много више од самог речног корита. Потопљени су бројни извори, плодне оранице, вековна огњишта, гробља, плодне њиве и имања, као и леве притоке Цетине попут Дабра и Драговића.

- Кад погледаш одавде доле до језера, нигде ниси могао видети ову данашњу дивљу траву или купину. Све је било голо, чисто и уређено људском руком. Сваки центиметар земље био је пажљиво обрађен. Баште су нам биле толико цењене да се чак ни воћке нису садиле унутар њих, како крошња не би правила хлад и умањила род у повртњаку. Све те плодне парцеле биле су прецизно омеђене и опасане сувозидом који се пружао све доле до саме Цетине. Сви су људи сејали кукуруз, а земља се радила наизменично -једне године би се у истој њиви сејао кукуруз, а друге године пшеница. Живот је пулсирао у строгом складу с природом и обичајима. Свака кућа је имала своје благо без којег се није могло опстати. Из сваког од тадашњих домаћинстава излазило је најмање по 40 оваца. Имали смо тачан дневни распоред за чување стоке: преподне се благо терало горе, изнад села, према страни и обронцима Динаре, а послеподне се спуштало у доње крајеве, ближе Цетини. Између тих плодних и омеђених њива налазиле су се голе површине, крш и камен заробљен у сувозиду. Тамо где се чинило да има само камена, козе и овце су међу стенама налазиле себи залогај, мало купине или траве која би никла по тим шкрапама. Све то сведочи о невероватној снази, скромности и поносу људи који су на том суровом кршу себи стварали живот и чували своја огњишта - сведочи нам **Владимир Маринко** из Кољана, наш редак саговорник који и даље има јасна сећања на живот у овом крају пре стварања вештачке акумулације.

ПОТОПЉЕНИ МАНАСТИР ДРАГОВИЋ И ИСЕЉАВАЊЕ СТАНОВНИШТВА

Испод ове воде, на дубини и до 30 метара, деценијама спава и древни, потопљени православни манастир Драговић. Данас, изузев саме природе, ретко ко може и да посведочи о томе шта је све остало на дну. Према историјским подацима и народном сећању, управо су монаси и игумани из манастира Драговића били ти који су донели прву писменост у врлички крај. Ова претеча прве српске школе, која је у Кољанима била до четвртог разреда, настала је у самом манастиру и његовој непосредној околини, селу Кољани, много пре него што је у самој вароши Врлици отворена званична државна школа.

Иако се у званичним световним летописима то често прећуткује, истина је сачувана у манастирским записима: драговићки свештеномонаси су вековима пре модерних реформи окупљали српску децу, учили их читлуку, писању и духовности, чинећи овај крај светиоником писмености северне Далмације.

Када су комунистичке власти након Другог светског рата одлучиле да регулишу ток Цетине и изграде хидроцентралу за производњу електричне енергије, сматрало се то великим кораком ка светским стандардима и напретку. Но, цена тог напретка за локално становништво била је превисока. Преко 1500 људи из Врлике, Кољана, Дабра, Отишића и других околних села морало је напустити своја имања. Држава је спровела национализацију, а плодна земља, млинови, имања и виногради одузети су већином без превисоке накнаде.

Народ се раселио, махом према Србији или Славонији. Данас је цео овај крај демографски опустошен. Од некадашњих 16 000 становника у врличком крају, данас нема ни десет посто од тог броја.

- Сећам се онда приче, доле на мосту... кад је то језеро прво дошло, људи нису хтели да напусте куће. Они нису веровали да може вода да иде узбрдо! Говорили су: „Ма где сте ви чули негде да иде узбрдо вода?" Јер Цетина је одувек ишла према Сињу доле, а вода нам је сада, ова нова, долазила од манастира Драговића према селу. Тако су људи размишљали тада, и много их је остало дуго, дуго у тим својим кућама, све док их није језеро потопило. Онда смо ми пливали одавде скроз до тих кућа доле. Нема места овде које видиш, а да га ја нисам препливао кад сам дошао те 1959. године - присећа се Владимир тренутка када је стварањем акумулације Перуча 1958/1959. године потопљен стари, други по градњи и старости манастир Драговић и цело то плодно поље са кућама.

Након повлачења воде

ИЗВОРИШТА И ПРИТОКЕ ЦЕТИНЕ НАКОН ПОВЛАЧЕЊА ЈЕЗЕРА

Један од најфасцинантнијих, а деценијама потпуно скривених бисера ове приче јесу и изворишта и притоке који су некада хранили Цетину. Након изградње бране, речица Дабар, Радоњића врело, као и сам извор речице Драговић, завршили су дубоко под водом, па су бројне притоке и мањи извори остали невидљиви оку посматрача. О некадашњем изгледу Дабра данас ретко ко може посведочити, јер је и истоимено село поред извора, након смрти стогодишње баке Милице, остало без сталних становника. Ипак, ових јесењих дана, рекордним повлачењем језера, природа је потпуно оголила ову скривену лепоту. На местима где је донедавно била акумулација, сада се јасно види чиста и питка вода како несавладиво извире директно из голог далматинског камена, пробијајући се кроз исушено корито према остатку језера.

- То је нешто било посебно, немам речи како је около све то изгледало. Тамо су били и наши драговићки млини, а ту поред млина је падао водопад, био је сигурно један десет метара висок, одакле је вода падала из тог горњег дела у поље које је припадало манастиру Драговићу. То је било огромно поље, а та је речица текла негде око 800 метара, можда километар кроз то поље, да би ушла у Цетину - појашњава нам Владимир како је изгледала речица Драговић и водопад који се више не виде док неколико километара даље од Драговића, у овим јесењим данима јасно можемо видети извор Дабра.

- Мени је отац причао да је наше село Дабар и добило име по овом извору речице Дабар, да је ту било и поља и свега, само ја то више памтим кроз те приче, јер кад сам се ја родио, језеро је већ увелико било овде. Али памтим, пре рата, како је језеро било пуно рибе. Ми бисмо стајали горе на цести, изнад, и гледали како риба искаче из воде, било је шарана и свега. Сада нема ништа, ни људи ни рибе. Ја долазим последњих петнаестак година и људи је све мање, а ево и вода сваке године више опада. Пре три године је исто била суша и видео се извор Дабра, али не оволико колико сада. Зато сам и овај пут дошао, само на дан или два да се нагледам ове лепоте, да нахраним душу родним крајем и напојим се питке и чисте воде са дабарског извора - говори нам **Милан Стојанац** који се свом Дабру, селу и извору, враћа увек и у свакој прилици па макар, као што је то био случај и овај пут, на дан или два.

Извор Дабра

Осетан пад водостаја открио је невероватне призоре у овом динарском крају - из дубине су изронили вековни сувозиди, камене зидине манастира, старо гробље, па чак и до јуче скривени токови речица који сада поново теку својим старим, природним стазама. Све оно што је природа деценијама чувала у својим тајанственим дубинама, сада је поново, у свој својој мистичности и лепоти, пред људским оком, сведочећи, по ко зна који пут, колико је природа моћна и како, без обзира на људске планове, прошлост увек пронађе пут да изрони на светлост дана.

Васка РАДУЛОВИЋ

У ВУКОВАРСКОМ ГРАДСКОМ МУЗЕЈУ, 31. ОКТОБРА, ОДРЖАН 8. САЈАМ ИЗДАВАШТВА НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА ВУКОВАРСКО-СРЕМСКЕ ЖУПАНИЈЕ

МАЊИНЕ ПРЕДСТАВИЛЕ СВОЈЕ КЊИГЕ, ЧАСОПИСЕ И ПУБЛИКАЦИЈЕ

На овогодишњем, осмом по реду, Сајму издаваштва националних мањина у организацији Савеза Русина РХ и Већа русинске националне мањине представљене су књиге и публикације настале у оквиру деловања мањинских заједница које живе на простору Вуковарско-сремске жупаније. Сајам је ове године окупио представнике бошњачке, мађарске, русинске, словачке и српске националне мањине, као и представнике албанске, немачке и украјинске националне мањине.

- То није само сајам књига него сајам информативно-издавачког деловања националних мањина и то мањина које раде и организоване су путем својих Већа и представника. Наш циљ је да представимо све књиге које издају националне мањине са нагласком на књиге које су финансиране средствима Савета за националне мањине. Још приликом организације првог сајма доста пута сам се нашла у ситуацији да људи коментаришу с питањем - ко зна шта они пишу и зашто се то уопште финансира. Због тога смо дошли на идеју да покажемо, не само припадницима националних мањина, него и већинском народу шта ми то објављујемо, о чему пишемо и шта штампамо. Припадници мањина пишу као и сви други људи о љубави, цвећу, деци, отаџбини, али и о томе ко смо, одакле смо, шта су радили наши дедови и баке и мислим да је то изузетно важно за једну националну заједницу како би знала своје порекло - објашњава председница Савеза Русина Републике Хрватске **Дубравка Рашљанин**.

Организатори се надају да ће наредних година на сајам привући и млађе нараштаје како би им вратили књигу у руке, да их мотивишу да читају и да сазнају више, не само о свом пореклу, него и о животу у ранијим временима.

- Мислим да смо успели да разбијемо одређене предрасуде које је већински народ имао према ономе што ми пишемо, али мислим да би можда требали да будемо и агресивнији на друштвеним мрежама па о томе још мало више говорити. За сада смо у затвореном простору, а ја мислим да би то требали проширити и ван тог затвореног простора, на улицу, у центар града да то људи онако у пролазу могу да виде. Мислим да смо у Хрватској једини такав сајам, али верујем да се нешто слично може одржати и у Истри, и у Загребу и другде и на тај начин допрети до још више читалаца, до деце и младих - рекла је Дубравка Рашљанин.

Сваке године на овој манифестацији учествује и Веће српске националне мањине излажући и представљајући издања настала у оквиру деловања српских институција и културних установа.

- С обзиром да смо најбројнија национална мањина на подручју Хрватске имамо доста тога да прикажемо, али ове године смо посебно издвојили две књиге. Једна је „Вековање" аутора Саше Кузмановића, а друга је „100 знаменитих Срба у Хрватској" у издању Српског народног већа. С обзиром да је ово једина могућност да националне мањине прикажу шта су издале током ове и претходних година овај сајам нам много значи - рекао је тим поводом председник Координације већа и представника националних мањина Вуковарско-сремске жупаније **Светислав Микеревић**.

На сајму су представљене књиге, часописи и друге публикације које прате друштвени и културни живот мањинских заједница. Сајам је организован поводом Месеца хрватске књиге под покровитељством Савета за националне мањине Републике Хрватске.

Отварајући сајам заменик Вуковарско-сремског жупана **Срђан Јеремић** рекао је да за наредну годину жупанија планира повећање средстава за подршку већима и представницима националних мањина.

Славко БУБАЛО

ЗАВРШЕН ПРОЈЕКАТ „РИТАМ РИТА”

ТРАДИЦИЈА КОЈА СЕ ПРЕНОСИ УКУСИМА

Пројекат „Ритам рита” покренуло је удружење „Пударце” из Бијелог Брда са циљем да се најмлађима покаже како се некада живело у Бијелом Брду и шта су то људи радили да би преживели.

У таквим околностима настајала су и јела која су се правила од онога што су људи у датом моменту имали. С временом та јела добијала су друге додатке па самим тим и укусе, а нека од њих су усавршена, док су нека готово заборављена и нестала.

- Поред традиционалног српског дочека и здравице бјелобрдске, поред бјелобрдског тањира који је дочекао одмах у старту сву децу како нашу тако и децу из Тење и Силаша који су по први пут овде код нас, пружили смо им могућност и да уживају у старим јелима из рита, из шуме, с Драве - истакао је један од организатора овог програма **Слободан Нешић** који је сву децу дочекао на улазу у етно кућу са бјелобрдском здравицом.

Стотинак основношколске деце тако је имало прилике да ужива у старим јелима, а неке од њих вероватно су и први пут пробали као нпр. штуку у мундуру, деверику на тачки, фиш на бело, ташке и друго. У припреми тих јела учествовали су већ искусни домаћини који су својим специјалитетима додали и ону неизбежну ноту, а то је дух старих времена.

- Разлика између овог и класичног фиша на који смо ми навикли је што класични фиш има лепу црвену боју која се добије од слатке и љуте паприке. Међутим, некада није било паприке и људи су кували фиш на бело. Имали су доста рибе, тога није фалило, а кували су без ситне паприке. У такав фиш стављали су воду, мало више лука, рибу и соли тако да сам и ја направио нешто тако надајући се да ће бити добро с обзиром да је ово нама данас необично кување виша на које нисмо навикли - рекао је **Ђорђе Докић**.

- Данас радимо ташке, а то је једно старинско домаће јело које се пуни различитим врстама пекмеза. Најпре се замеси тесто од јаја, воде, брашна, шећера и соли које се меси по осећају јер ту нема неког посебног рецепта, затим се пуни пекмезом и то тесто се онда завија, стисне и ставља да се кува у кључалу воду - истакла је на радионици прављења ташака **Весна Жекић**.

Како се припрема штука у мундуру и деверика на тачку ђацима је показао стари алас **Момир Пантелинац**, док се на ватри уједно пржила и сланина, такође некада веома заступљена у исхрани локалног становништва.

- Дрва је увек било у риту, а Богу хвала сланине је такође увек било. Најједноставније је било када се иду хранити свиње у рит да се понесе сланина, још ако су два свињца близу један другом онда се свињари скупе на једно место, наложе велику ватру и ставе сланину на ражањ која је била најлепше и најслађе јело у риту - нагласио је **Бојан Жекић**.

Пројекат „Ритам рита” имао је четири радионице на којима су учествовала локална деца, а радионице су држали истински заљубљеници у традицију, природу и дух старих времена који полако ишчезава. Сам пројекат финансијски је подржан од стране Заједничког већа општина.

- Овај пројекат служи како бисмо направили једну основу како би наша деца ово наставила иза нас. Жеља нам је да ову децу када крену у средњу школу уведемо у ово, да знају како се гости дочекују, како се праве стара јела, да оно што је изворно у нама пренесемо и проширимо даље. Све што је везано за корен традиције настављамо у Бијелом Брду да радимо и да с тим у вези овде окупимо и наше пријатеље из околних и нама блиских места - закључио је Слободан Нешић.

Срђан СЕКУЛИЋ

ИЗЛОЖБА ТРАДИЦИОНАЛНИХ ЈЕЛА У ОРГАНИЗАЦИЈИ ФОЛКЛОРНОГ АНСАМБЛА „ЧУВАРИ ТРАДИЦИЈЕ БАРАЊСКИХ СРБА" ОДРЖАНА ЈЕ 7. НОВЕМБРА У БЕЛОМ МАНАСТИРУ

МИРИСИ И УКУСИ БАРАЊЕ НА ЈЕДНОМ МЕСТУ

Барања је већ годинама позната као атрактивна туристичка дестинација, којој посебан печат даје богата гастрономска понуда настала под утицајем различитих култура и традиција које вековима живе на овом простору, а управо је разноврсност традиционалне кухиње била у центру пажње на манифестацији „Изложба традиционалних јела", одржане 7. новембра у Барањској српској кући у Белом Манастиру. Овај догађај окупио је бројна удружења из Барање, која су посетиоцима представила специјалитете карактеристичне за своје средине и обичаје, а посетиоци су тако имали прилику да се упознају са богатством домаће кухиње кроз мирисе и изглед припремљених јела, али и да их дегустирају. Организатор манифестације био је Фолклорни ансамбл „Чувари традиције барањских Срба", уз покровитељство Града Белог Манастира, а догађај је одржан у оквиру програма обележавања Дана града.

- Ово је четврта по реду Изложба традиционалних јела која је у склопу прославе Дана града. Наш Фолклорни ансамбл „Чувари традиције барањских Срба" започео је ту традицију изложбе традиционалних јела јер до тада никада ни једно српско удружење није било укључено у програм за прославу Дана града. Ове године нам је у госте први пут дошло и Веће словенске националне мањине Осјечко-барањске жупаније што ми је јако драго. И други су били позвани, али су из оправданих разлога одсутни. Данас је присутно 12 удружења и Већа. Ми живимо у граду Белом Манастиру и не волим да нас зовем националном мањином, зовем нас српском заједницом, а како живимо овде тако треба и да се укључимо у све манифестације које и сами радимо, али и које су испред Града Белог Манастира. Заиста имам потпуно разумевање и подршку у раду и прошлог колеге који је био градоначелник и сада господина Павелића - изјавила је заменица градоначелника Града Белог Манастира и председница Фолклорног ансамбла „Чувари традиције барањских Срба" **Светлана Жарковић**.

Манифестацији је присуствовао и градоначелник Белог Манастира **Игор Павелић**, који је пружио подршку организаторима и учесницима, обишао изложбене штандове и разговарао са представницима удружења. Том приликом дружио се са окупљенима и званично отворио манифестацију, истичући значај очувања традиције и културног наслеђа.

- Наша различитост је наша предност, а не недостатак и у крајњој линији оваква једна презентација традиционалних јела је јако битна, не само за овај крај, него наравно и за овај град. Жене су ових дана биле изузетно вредне, такође, и сам волим уживати у гастрономији, а овде има не само сланих јела него и слатких тако да мислим да су жене до касно у ноћ припремале ове колаче да би били што свежији и понуђени свим грађанима Белог Манастира и гостима који су овде - каже Павелић.

ОД ДОМАЋИХ ПИТА И КОЛАЧА ДО ФИША И ПЕЧЕНОГ МЕСА

На изложбеним штандовима нашла су се бројна традиционална јела која су некада била незаобилазан део трпезе у барањским домаћинствима. Тако су посетиоци могли да виде и пробају разне домаће пите, тестенине, сухомеснате производе, слана пецива, али и старинске колаче и друге слатке посластице припремљене по рецептима који се преносе с генерације на генерацију. Док су се у Барањској српској кући представљали гастрономски специјалитети, кувао се и чувени барањски фиш, а припремало се и месо на традиционалан начин.

- Код нас на штанду можете да видите погачице са чварцима, питу са маком и орасима, колаче са вишњама, бачку питу, куглоф, кроасане, у тепсији кромпира и домаћу сарму и хлеб. Ја сам правила питу са маком и орасима, користила сам брашно, герму, млеко и мало маслаца, то се добро умеси, одстоји и онда се разваља, стави фил са орасима или маком и то је то, спремно је за печење. Рецепт је стари, али сам ја ставила маслац који наше баке нису користиле јер је добар за мекоћу - појашњава учесница манифестације **Јасна Бодловић**.

- Имамо традиционалне словенске гужваре, словенска вина, као и домаће колаче. Мислим да је изузетно важно да су све мањине повезане како би се људи упознали и представили своју разноликост, не само када су обележавања дана града или слично - каже представник словенског Удружења Станко Враз **Јуре Маргета**.

Манифестација „Изложба традиционалних јела" још једном је показала колико је важно неговати и чувати гастрономско наслеђе, али и преносити старе рецепте и обичаје на млађе генерације, а осим представљања традиционалних јела, овај сусрет био је прилика за дружење, размену искустава и боље упознавање различитих заједница које живе на подручју Барање.

Маја МИЛАНОВИЋ

У ДОМУ КУЛТУРЕ У БОБОТИ 31. ОКТОБРА ОДРЖАНА СМОТРА ДЕЧИЈЕГ ФОЛКЛОРА „БОБОТА 2026", ПОВОДОМ СЕЋАЊА НА ПРЕМИНУЛОГ ЧЛАНА МИЛОША ВИДОВИЋА

ДЕЧИЈИ КОРАЦИ ОДЈЕКНУЛИ БОБОТОМ У ЗНАК СЕЋАЊА

Смотра дечијег фолклора „Бобота 2026" финансирана средствима из Савета за националне мањине Владе Републике Хрватске и у организацији СКД Просвјета пододбора Бобота и КУД-а Ђоко Патковић из Боботе успела је окупити велики број посетилаца. Овај догађај хуманитарног карактера другу је годину заредом послужио како би учесници и сви присутни који чувају српску културу и наслеђе одали помен преминулом припаднику домаћинског КУД-а Милошу Видовићу.

- Већ дужи низ година одржавамо ову манифестацију, а пошто смо нажалост изгубили једног члана, нашег Милоша, ову смо манифестацију посветили њему. Јако ми је драго што је важност овог догађаја препозната и на државном нивоу, тако да је од прошле године прерасла у Дане културе Срба у Републици Хрватској, на чему смо веома захвални. Будући да је ово време Сајма књига у Београду ове године имамо нешто мање учесника, али смо свеједно задовољни са бројем фолклораша којих је било преко 200. Мислим да смо ове године успели оправдати постојање и као КУД и као пододбор и због тога ми је срце пуно јер знам који је то био труд од стране чланова и да је то велики и мукотрпан рад те да су сви вечерас стварно показали колико су јаки. И идуће године настављамо са овом традицијом у духу промовисања културе и обичаја српског народа - рекао је председник боботског пододбора Просвјете и КУД-а Ђоко Патковић **Светислав Микеревић**.

На овогодишњој смотри игром и плесом представило се девет најмлађих чланова културно-уметничких друштава са подручја Вуковарско-сремске и Осјечко-барањске жупаније, а публика је имала прилику видети да су обичаји, традиција и култура српског народа и даље подједнако очувани и неговани.

- Фолклором се бавим већ пет година, а вечерас ћемо се представити играма из Шумадије. Волим кад заједно играмо и када се могу дружити са осталим члановима. На глави имам цвет, ношња је из нашег КУД-а те се састоји од јелека, кошуље, сукње, кецеље, чарапа и опанака. Припремамо се за овај наступ још од деветог месеца - рекла је **Јелена Алавања** из Боботе.

Међу присутнима била је и чланица КУД-а Острово **Хана Петровић** која је исто изразила задовољство што суделује.

- Фолклор играм већ две године, а за мене то значи склапање нових пријатељстава. За вечерашњи програм смо припремили Влашке игре. Од ношње имам белину, дукате, мараму, цвет, а на ногама чарапе и опанке. Осим Влашких волим и Лесковачке игре јер сматрам да су јако динамичне и занимљиве - додала је Хана.

Одржавајући дух хуманитарног карактера манифестацију су подржали и чланови СКД Просвјета пододбора Маркушица, али и истакнули колико су оваква догађања од велике важности за цело друштво.

- Вечерас смо се представили са 14 чланова, с тим да смо добили нове чланове, који су се вечерас премијерно представили као оркестар. Два дечака су свирала хармонику и виолину, а њихова је сестра била пратећи вокал, тако да је ово било једно велико освежење за нашу групу. Овде нисмо први пут и увек се радо одазивамо и увек ћемо се одазвати кад год имамо прилике и шансе да нас позову. Битно је само да деца наступају јер овде не постоје грешке те се цени рад и труд, поготово када је у питању овакав хуманитарни наступ. Ми смо исто имали један такав хуманитарни концерт у Маркушици, тако да нам је част да поново присуствујемо нечему сличном - рекао је председник пододбора Маркушица **Александар Вуков**.

Чланови КУД-а из Боботе ће наставити са овом организацијом како би очували културни идентитет, народне обичаје, али и сећање на преминулог члана. Организатори су се на крају вечери захвалили свим учесницима и гостима који су својим присуством сачували успомену на покојног Милоша Видовића те га истакнули као посебно важног и цењеног члана друштва.

- Планирамо наставити са овом манифестацијом на овај начин тако да остане у помен Милошу Видовићу, с обзиром на то да је он већи део свог живота посветио и дао велики допринос како КУД-у Ђоко Патковић, тако и пододбору Бобота, а ми не заборављамо оне који дају свој допринос култури и развоју културе, обичаја и традицији на подручју наше жупаније - поручио је за крај Микеревић. **Драгана КОНЧАРЕВИЋ**

ФУДБАЛСКИ КЛУБ УГЉЕШ, ПОНОВО ПОКРЕНУТ 2025. ГОДИНЕ, ОКУПЉА ИГРАЧЕ ИЗ БАРАЊЕ И ШИРЕ ОКОЛИНЕ, УЗ ЦИЉ ДА ОБЕЗБЕДИ СТАБИЛАН РАД И ДУГОРОЧАН ОПСТАНАК КЛУБА

НОВА СПОРТСКА ПРИЧА У СРЦУ БАРАЊЕ

После вишегодишње паузе, фудбал се вратио у Угљеш, мало барањско село у општини Дарда, у којем је поново покретање локалног клуба отворило ново поглавље спортске историје овог места. Фудбалски клуб Угљеш званично је регистрован 2025. године, али његова прича сеже готово пола века уназад, у време када је под именом ФК „4. јули" окупљао мештане и представљао важан део друштвеног живота села. Исељавање становништва и недостатак финансијских средстава временом су довели до гашења некадашњег клуба, а за њим је уследио дуг период без организованог фудбала, али садашњим повратком клуба на спортске терене, Угљеш је добио прилику да обнови традицију која је годинама била прекинута, али није заборављена.

- Идеја за оснивањем клуба настала је спонтано, из чисте љубави према фудбалу. Иницијативу је покренула група локалних ентузијаста, мештана и бивших играча који нису хтели допустити да игралиште остане запуштено. Главни мотив био је удаљити младе од екрана, пружити им место за здраво дружење и спорт, те поново подићи друштвени живот у селу - рекао је председник Фудбалског клуба Угљеш **Синиша Готовац**.

За Угљеш је овај клуб центар друштвених догађања. Недељне утакмице поново су традиција где се окупљају све генерације, а за ширу заједницу у Барањи, овај фудбалски клуб је доказ како спорт спаја људе. Показујући да се кроз заједнички труд могу надвладати бројни изазови и да и мало место може створити позитивну спортску причу, ФК Угљеш данас окупља играче различитих средина и националности, потврђујући да су љубав према фудбалу и заједнички циљ јачи од свих разлика. Исто тако, у средини попут Угљеша, чије се становништво суочава са изазовима депопулације, обнављање спортског живота има значај који превазилази саме резултате и пласман на табели.

- Састав је одличан и имамо сасвим довољно играча. Поносни смо што смо прави мултинационални клуб који руши баријере. Имамо домаће момке из Угљеша, али и младе играче из околних места као што су Чеминац, Јагодњак, Дарда, Болман, Брањин Врх и Тења. Уз њих, ту је и неколико квалитетних момака с подручја Сомбора и Новог Сада, што нашој свлачионици даје добру енергију и атмосферу. Активно се такмичимо у Барањској лиги у склопу Фудбалског средишта Бели Манастир, а

тренутни нам је циљ стабилизација клуба и уигравање момчади - појашњава Готовац.

ПРИСУТНА ПОДРШКА ЗАЈЕДНИЦЕ

Да би клуб могао да окупља играче и развија спортски живот у селу, важни су и услови у којима тренира и дочекује противничке екипе. Уз довољан број играча и ентузијазам људи који стоје иза његове обнове, за даљи развој ФК Угљеш значајну улогу имају и спортска инфраструктура, уређеност терена, свлачионице и опрема неопходна за тренинге и одигравање утакмица.

- Услови су задовољавајући. На располагању имамо лични терен који редовно одржавамо и функционалне свлачионице. Основну опрему успевамо редовно обнављати, а посебно желимо захвалити Заједничком већу општина Вуковар на капиталним донацијама и помоћи око инфраструктуре, што нам је увелико олакшало рад. Рад клуба се највећим делом финансира уз подршку Општине Дарда, на чему смо им веома захвални, те кроз донације мештана и локалних предузећа. Финансије су нам уједно и највећи изазов. Трошкови играча, судаца, делегата, котизација, лекарских прегледа, одржавање инфраструктуре, путовања и слично, захтевају сталан ангажман како бисмо затворили конструкцију за сваку сезону - појашњава наш саговорник.

Окупљање екипе у малој средини попут Угљеша донело је своје изазове, посебно у околностима када све више младих напушта свој крај. Покренути клуб готово од нуле значило је пронаћи играче, мотивисати мештане и изградити поверење у идеју да фудбал поново може постати важан део живота села. Ипак, ширење екипе и повезивање са људима из околних места показали су се као важан корак у стварању стабилног клуба.

- Било је врло тешко окупити људе, највише због одласка младих људи из регије. Кренути од нуле никада није лако. Ипак, када су људи препознали нашу искрену енергију и озбиљност, подршка је почела стизати са свих страна, а врата смо отворили и играчима из суседних општина, што се показало као пун погодак - каже Готовац.

ПРИОРИТЕТ СТАБИЛИЗАЦИЈА КЛУБА И СТВАРАЊЕ УСЛОВА ЗА ВИШИ РАНГ

Пред члановима и симпатизерима Фудбалског клуба Угљеш још је много посла како би клуб стао на чврсте ноге и обезбедио континуитет у раду. Након што су успели да поново окупе екипу и врате фудбал у село, сада им предстоји да наставе у истом ритму, раде на уигравању момчади и обезбеде услове за наредне сезоне. Важно им је и да задрже постојеће играче, али и да привуку нове, посебно млађе, како би клуб имао на кога да рачуна и у будућности. Такође, осим резултата на терену, циљ је да Угљеш задржи место које је поново добио у животу села. Недељне утакмице и дружења већ су окупили мештане, а жеља је да тако остане и убудуће. Да би клуб наставио да се развија, биће потребни труд људи који га воде, али и подршка локалне заједнице, јер је управо заједничким залагањем фудбал после дугог низа година поново заживео у Угљешу.

- Главни циљ нам је осигурати дугорочну одрживост клуба како се историја не би поновила. Желимо додатно унапредити инфраструктуру на стадиону, привући спонзоре и с временом покренути млађе категорије. Резултатски, желимо бити стабилни у овом рангу, а када се стекну услови, напасти и пласман у вишу лигу - закључује председник Фудбалског клуба Угљеш Синиша Готовац.

Иако је пред клубом још много изазова, од обезбеђивања финансијске стабилности до даљег унапређења услова за рад, његов повратак показује да и мала средина може покренути позитивну причу када постоје воља, ентузијазам и људи спремни да преузму одговорност. Дугорочни опстанак ФК Угљеш неће зависити само од резултата које екипа буде остваривала на терену, већ и од подршке мештана, локалних институција и свих оних који препознају његов значај. У времену када се многа мања места боре да сачувају становништво, садржаје и друштвени живот, овакве иницијативе подсећају да је важно сачувати просторе који људе повезују и дају им разлог да се окупљају. Зато је повратак фудбала у Угљеш много више од обнове једног спортског клуба - то је покушај да се сачува традиција, ојача заједништво и створи нешто што ће имати вредност и за генерације које тек долазе.

Маја МИЛАНОВИЋ

ПРИЧА О ВУКОВАРСКОМ ГРАНД ХОТЕЛУ (1)

АЛЕКСА ПАУНОВИЋ - ОД ПРЕПРОДАВЦА СТОКЕ ДО ВЕЛЕПОСЕДНИКА

У септембру ове године најављена је обнова Гранд хотела, једног од неколико карактеристичних симбола Вуковара, чију је причу давне 1895. године започео вуковарски велепоседник Алекса Пауновић. Најава обнове хотела прилика је да се још једном подсетимо како је на једној од најлепших локација у граду, на десној обали Вуке у самом центру Вуковара, никла ова прелепа зграда изграђена у стилу монументалног историцизма.

Пише: Славко Бубало

Алекса Пауновић

Градитељ и власник Гранд хотела био је вуковарски велепоседник Алекса Пауновић, који је после грофа Елца важио за најбогатијег човека у Вуковару. Тако бар произлази из списка велепорезника у Сремској жупанији, на којем је Пауновић увек заузимао пето или шесто место према имовинском стању, односно висини пореза.

Био је земљопоседник који је у свом власништву имао чак 3.998 катастарских јутара земље и пет пустара, и то пустаре Алексина воља, односно Луг код Негославаца, пустаре Трешња и Радин двор код Петроваца, пустаре Амалијино поље код Ернестинова и Храстина и пустаре Мартахоф у Жупањи тамишкој у котару Чаково под управном општином Фоља у Банату.

Да би било јасније о коликој је површини реч, треба рећи да један катастарски јутар износи 5.754,64 м². У Вуковару је имао осамдесетак кућа, а на пустари Луг и ергелу са 150 расних коња. У његовом власништву били су и млинови и месаре.

Прича каже да је волео да се надмеће са грофом Елцом и да је хотел о којем је овде реч саградио искључиво ради престижа. Међутим, то не мора бити истина, иако је и Пауновић, слично као и Елц, имао своју ергелу коња, као и бројне друге објекте.

У Вуковару је у време изградње Гранд хотела већ постојао хотел „К лаву", изграђен на земљишту грофа Елца, у непосредној близини његовог дворца. Његов власник и закупац био је хотелијер Јован Богић. С обзиром на то да се град ширио, Пауновић је одлучио да сагради сопствени хотел, али много монументалнији и раскошнији од Лава.

„(...) А ако су гроф и грофица делили 'милодаре' сиромашној деци, онда је и он исто то радио. Па и градњом хотела 'Гранд' као да је хтео да покаже да гроф, Немац и Шваба, који већином живи у Немачкој, а ништа Вуковару не оставља, није у стању да учини оно што он, један Србин, може да учини. (...) Прича се да је за време градње хотела Пауновић знао да седи на столици на градилишту и да би сваки радник који би поред њега прошао с пуним колицима материјала за награду добио по један новчић."[1]

Алексин отац Атанасије био је казанџија и ужар, а сина Алексу, за кога се надао да ће га наследити у послу, добио је 1824. године. Међутим, Алексу очев занат уопште није занимао и нестрпљиво је чекао прилику да се осамостали и крене својим путем. После једне свађе отац га је отерао из куће. Дао му је 1.000 форинти, а Алекса је тим новцем на вашару у Шапцу купио јато ћурана, које је касније у Вуковару препродао по вишеструко вишој цени.

Зарадом од продаје ћурана у Шапцу је купио крупнију стоку и поново увећао свој капитал. Када је стекао већи новац, почео је да лиферује стоку за Беч. Лично је чак 32 пута пратио каравane са око 1.000 грла говеда, коња, оваца и свиња, и то без икаквих превозних средстава. У Бечу је изучио и месарски занат, па је по повратку у Вуковар отворио чак шест месара. Стоку је набављао на подручју од Вуковара до Земуна. Тако стечени новац улагао је у куповину земље.

Куповином куће за кућом, Алекса Пауновић је до краја 19. века постао власник готово свих зграда у строгом центру Вуковара. У том делу града изградио је и своју породичну кућу, у којој је наставио да живи са својим потомцима. Забележено је да су током посете Вуковару, у октобру

[1] Брана Мајски, „Раднички дом у Вуковару", Вуковар 1980, 28.

Разгледница (дописница) са мотивом хотела „Гранд" из 1899. године

1931. године, у тој кући преноћили српски патријарх Варнава и нишки епископ Доситеј.

Алексин унук Владимир Пауновић Бецика испричао је за новине Уно да је у њихову кућу долазио и сам краљ Александар Први Карађорђевић.

„Сећам се да је мој ујак Владимир Рајачић врло често пратио краља Александра у лову све до његове смрти 1934. године. Сваки пут би добио за награду да може једном годишње устрелити јелена-капиталца у било ком ловишту. Мој деда Алекса и отац Радивоје имали су своје ловиште и краљ Александар је често навраћао. Знам да је последњи пут био у септембру 1924. године, када је рика јелена, и ја сам тада био представљен краљу и с њим се руковао. Тада је он са мојим ујаком Владимиром, по коме сам име добио, и пратњом, отишао у ловиште Беље у Барањи."[2]

ЖИВОТ ОБЕЛЕЖЕН ТРАГЕДИЈАМА

Иако је био неизмерно богат, живот Алексе Пауновића, уместо срећом, био је обележен бројним породичним трагедијама. Његова прва жена умрла је током порођаја, заједно са бебом, а слична судбина задесила је и његову другу жену, која је умрла заједно са неколико своје тек рођене деце. Оженио се и трећи пут, Амалијом, са којом је добио ћерку Ленку и синове Николу и Радивоја.

Када је Алекса Пауновић имао 49 година, породицу је задесила нова трагедија - смрт старијег сина Николе. Када је млађи син Радивој, једини преостали наследник породице Пауновић, напунио девет година, Алекса је на Трешњи, својој највећој пустари, подигао малену цркву, на чијем је забату уклесао посвету: „За здравље и живот сину Радивоју". Црква је посвећена Светом Прокопију, који је, према народном веровању, био заштитник породице, деце и љубави, али и занатлија, рудара и људи који обављају тешке послове.

Алекса Пауновић умро је 1899. године, три месеца након што је свог сина Радивоја оженио баронесом Мартом Рајачић, родом из Сремских Карловаца и нећаком познатог српског патријарха Јосифа Рајачића, тако да није доживео рођење унука. Иза себе је оставио супругу Амалију, сестру Ану Станић, ћерку Ленку Николић и сина Радивоја.

Опоруком је сву своју имовину оставио Радивоју, који је тако наследио 101.819 круна покретне и 823.694 круне непокретне имовине. Будући да је Алекса код Прве хрватске штедионице био задужен за 824.428 круна, чиста вредност Радивојевог наследства износила је 101.157 круна и 50 филира. Све то забележено је у уруђеној исправи коју је 8. децембра 1900. године издао Краљевски котарски суд у Вуковару.

Главна вуковарска Улица Фрање Јосипа добила је препознатљив мотив за разгледнице

[2] Д. Ристић: „Старина са две славе", новине Уно, (Београд), 8. мај 1996, година друга.

У ПЕТАК 6. НОВЕМБРА У СРПСКОМ ДОМУ У ВУКОВАРУ У ПРОДУКЦИЈИ БЕО АРТ-а ОДИГРАНА ЈЕ ДУО-ДРАМА ПОД НАЗИВОМ „МОЈ ПРВИ ПУТ”

КАД МАСКЕ ПАДНУ И ПОТРАГА ЗА БЛИСКОШЋУ ПОЧНЕ

- Представа говори о томе да нема потребе да се људи толико затворе у себе односно да нема страха да изговарају оно што мисле и оно што осећају, јер године пролазе и онда се човек увек на крају покаје због нечега. Лик Наде је веома социјално затворен, она се никако није снашла у том свету и тим мушко-женским односима тако да су се она и Антонио пре свега пронашли и повезали као пријатељи, он се њој отворио као и она њему и то је уствари једна прича о међусобној подршци. Увек ми је лепо када се играју такви женски ликови као што је мој јер се онда он током представе полако разоткрива све док га на крају потпуно не упознамо, његову суштину, те зашто је он уствари такав - рекла је глумица Панчевачког позоришта Јасмина Вечански Кујунџић.

Представа „Мој први пут” пред вуковарском публиком је отворила место за расправу о темама које се дотичу мушко-женских односа, страха од интиме и људске усамљености. Глумачки ансамбл који се састоји од лика госпође Наде којег тумачи глумица **Јасмина Вечански Кујунџић** и Антонија којег игра глумац **Милован Филиповић**, доносе нам причу о двоје дубоко усамљених, али веома сличних људи који само покушавају пронаћи своје упориште и место у свету. Под сталном сумњом у себе и очајна због тога што није успела да одбаци своје неповерење у људе, а поготово у мушки пол, Нада посрће и одлучује у крајњој тајности потражити професионалну помоћ у облику професионалног пратиоца (жигола) Антонија, средовечног господина лажног имена и наводног италијанског порекла. Њихов сусрет претвара се у нешто потпуно неочекивано те се уместо очекиваног заплета, између ово двоје људи рађа искрено и узајамно пријатељство пуно разумевања.

- Представу смо радили по узору на један врло интересантан филм Гуд лак Рио Гранде, те је послужио само као инспирација. То је заправо прича о двоје усамљених људи на маргини друштва, којима је већ неки животни сат почео брже откуцавати те га покушавају зауставити. Ствари се завршавају као и свакој комедији тако да крај није тужан. Живимо у времену када су људи све више усамљени и када се све више отуђујемо од дружења, сусрета са другима, самог упознавања нових људи и од непосредног људског контакта. Данас углавном водимо комуникацију путем виртуалних канала те се све мање и мање комуницира лицем у лице, човек са човеком - рекао је глумац Српског народног позоришта Милован Филиповић.

Представа је по први пут премијерно изведена прошле године, а од тада је обишла Србију и Црну гору, све док није дошла у Вуковар. За Филиповића најважнија порука представе коју је хтео да публика са собом понесе кући је добро чувати и ценити људе који су у нашем животу, јер све брзо прође те ће свако ко буде разумео срж представе пожелети некога загрлити.

ВИШЕГОДИШЊА И КОНТИНУИРАНА САРАДЊА

Организатор ове представе је Установа у култури Српски дом, чији је директор **Небојша Видовић** овом приликом изразио задовољство око још једног успешног пројекта.

- Ово је само наставак наше вишегодишње сарадње са Едукативним театром из Суботице. До сада смо у неколико наврата успешно организовали и позоришне представе за децу, а овде је вечерас реч о представи за одрасле тако да верујем да ће и ово вече испунити очекивања наше публике. Српски дом има веома богат репертоар који ће бити попуњен до краја године са разноврсним представама, концертима, предавањима, као и промоцијама књига - појаснио је Видовић.

Глумце је дочекала пуна сала у Вуковару, а организатори се надају да ће у својим планираним пројектима у будућности одржати подједнаки интерес публике.

Драгана КОНЧАРЕВИЋ

ИМПРЕСУМ

ИЗВОР
ЛИСТ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА ОПШТИНА - ВУКОВАР

Број: 410

Бесплатно издање

ГОДИНА XX
Вуковар, 11. новембар 2026.

Издавач:
Заједничко веће општина, Вуковар

За издавача:
Дејан Дракулић, председник ЗВО-а

Главни уредник:
Јадранка Јањимовић

Редакција:
Вуковар:
Славко Бубало, Срђан Секулић, Маја Миланović, Мирјана Цветковић;
Книн:
Васка Радуловић

Фотографија: Редакција

Графичка припрема:
Марко Кртинић

Штампа:
Глас Славоније д.д. Осијек
Улица Хрватске Републике 20

Адреса редакције:
Еугена Кватерника 1, Вуковар
Тел: 032/416-667
Факс: 032/422-755
Имејл: mediji@zvo.hr
Веб: www.zvo.hr

Излази сваких 14 дана
Тираж: 7000
Насловна страна: ЗЛАТО ИЗ МАНАСТИРСКОГ МАСЛИЊАКА

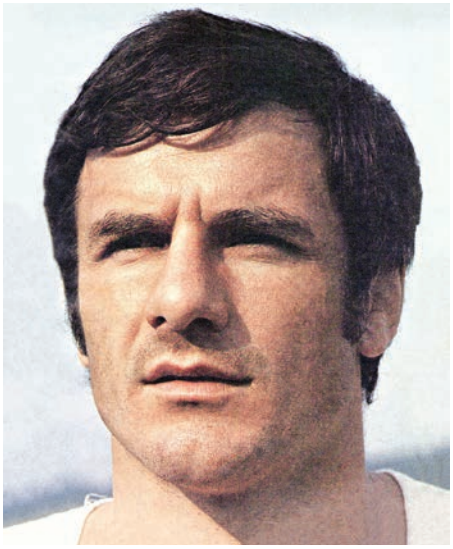
Лист суфинансирају:
Савет за националне мањине Владе Републике Хрватске

Министарство информисања и телекомуникација Републике Србије

Ставови изнети у подржаном медијском пројекту нужно не изражавају ставове органа који је доделио средства

ВЕЛИКАНИ СРПСКОГ СПОРТА (30)

МИЛАН НЕНАДИЋ (1943-2024)

Милан Ненадић рођен је 12. августа 1943. године у Дреновцу крај Петриње. Рвачку каријеру започео је као петнаестогодишњак у Рвачком клубу „Радник" из Петриње. Добре резултате на међународној и домаћој сцени постизао је и у млађим категоријама. Био је првак Југославије у рвању грчко-римским стилом 1967, 1969, 1970, 1971, 1973. и 1975. године.

На међународним такмичењима дебитовао је на Светском првенству у Тампереу у Финској, 1965. године када је заузео пето место. Исти резултат остварио је и наредне године, а на Европском првенству у Есену био је осми. Бронзану медаљу освојио је на Медитеранским играма у Тунису 1967, а на првенству Европе освојио је пето место. Велики успех остварио је наредне, 1968. године када је на Европском првенству у Вастерасу освојио друго место. На Олимпијским играма у Мексико ситију 1968. години у четвртфиналу је изгубио од Адама Островског из Пољске и на крају заузео седмо место.

На Светском првенству у Мар дел Плати 1969. године освојио је бронзану медаљу, а титулом шампиона окитио се на првенству Европе у Модени. Титулу европског шампиона освојио је и 1970. године у Источном Берлину и то у средњој категорији. Исте године је у канадском граду Едмонтону освојио бронзану медаљу, такође у средњој категорији.

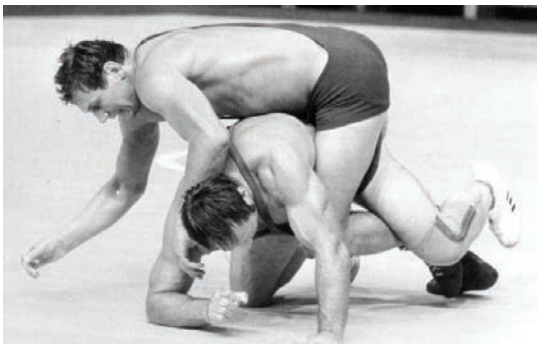
На Медитеранским играма у Измиру, 1971. године, освојио је сребрну медаљу, а на првенству Европе био је шести. Највећи успех у каријери остварио је 1972. године када је на Олимпијским играма у Минхену освојио бронзану медаљу. Нарадне, 1973. године, на Светском првенству у Техерану је постао вицепрвак и наставио континуитет одличних резултата.

На Светском првенству одржаном 1974. године у пољским Катовицама био је четврти, а након тога се све ређе појављивао на међународној сцени. Последњу титулу првака Југославије освојио је 1975. године. У другој половини седамдесетих година прошлог века се повукао са спортске сцене.

Након завршетка такмичарске каријере посветио се тренерском раду. Био је селектор репрезентације Југославије на Олимпијским играма 1984. године у Лос Анђелесу. Рвачи под његовим вођством освојили су пет олимпијских медаља. Златом су се окитили Шабан Трстена у слободном стилу, у категорији до 52 килограма, и Владо Лисјак у грчко-римском стилу, у категорији до 68 килограма. Сребрну медаљу освојио је Рефик Мемишевић у грчко-римском стилу, у категорији преко 100 килограма, док су бронзане медаље припале Јожефу Тертеију у грчко-римском стилу, у категорији до 100 килограма, и Шабану Сеидију у слободном стилу, у категорији до 74 килограма. Рвачки савез Србије одликовао је Ненадића сребрним орденом.

Рвачки савез Србије Ненадића је одликовао сребрним орденом. После дуге и тешке болести преминуо је у Зрењанину 16. јануара 2024. године.

С. БУБАЛО

ОДРЖАВАЈУЋИ ТРАДИЦИЈУ, ЧЛАНОВИ СКД-а „ПРОСВЈЕТА" ПОДОДБОР МОРАВИЦЕ ИМАЛИ СУ ОРГАНИЗОВАН ИЗЛЕТ, А ОВОГ ПУТА ПОСЕТИЛИ СУ ПОДУНАВЉЕ

МОРАВИЧАНИ У ПОСЕТИ ДАЉУ И БИЈЕЛОМ БРДУ

Чланови Српског културног друштва „Просвјета" из Моравица, овог су се пута запутили на вишедневну посету Даљу и Бијелом Брду. Организацију, која делује на подручју Приморско-горанске жупаније, су након дугог пута дочекали директор ОШ Бијело Брдо **Милош Катанић** и **Слободан Нешић**, који су им били домаћини. Једно од првих одредишта био је Манастир Успења Пресвете Богородице у Даљ планини, познат и као манастир на даљској „Водици." Тамо је чланове дочекао и благословио епископ осечкопољски и барањски г. **Херувим**.

- Ова посета остаће нам у трајном сећању захваљујући невероватном и топлом дочеку. Посетили смо чувени извор лековите воде по којем је ово место вековима препознатљиво. Детаљно смо се упознали са богатом и бурном историјом манастира и од срца захваљујемо Преосвештеном владики и братству манастира на издвојеном времену, свакој поучној речи и гостопримству које нас је дубоко дирнуло. Одлазимо духовно обогаћени и са изнимном жељом за повратком - изјавила је испред СКД-а „Просвјета" пододбор Моравице **Наталија Докмановић**.

Чланови СКД-а су приликом посете идућој локацији могли бирати између Саборног храма Светог Димитрија у Даљу и Културно-научног центра Милутин Миланковић, смештеног у његовој родној кући на самој обали Дунава.

- Током посете дознали смо фасцинантне цртице из историје храма, који данас поносно стоји као седиште Епархије осечкопољске и барањске. Посебно емотиван и духовно упечатљив тренутак био је када нам је омогућено целивање светих мошти Св. Стефана Штиљановића које се чувају у храму. Тај чин донео је посебан мир целој групи, остављајући дубок траг и осећај узвишености -надовезала се наша саговорница Наталија.

Љубитељи науке и културе у групи су се, са друге стране, поближе могли упознати са нашим математичаром, астрономом и грађевинским инжењером Милутином Миланковићем. На овом делу пута члановима СКД-а „Просвјета" придружили су се и начелник општине Ердут **Југослав Весић**, председник Заједничког Већа општина Вуковар **Дејан Дракулић** и генерални секретар СДСС-а **Јован Влаовић**.

- Пут нас је одвео неколико километара севернije, у суседно место Бијело Брдо. Тамо нам се придружио и заменик жупанице Осјечко-барањске жупаније **Владимир Хорват**, те смо посетили прекрасно уређену етно кућу, која служи као прави временски строј и чувар културне баштине овог краја, али и нашег народа. У њој су нас угостиле чланице локалног Удружења жена „Пударце", које у овом простору одржавају традицијске радионице, чувају старе обичаје и са великим ентузијазмом преносе знање на млађе нараштаје. Посета етно кући заокружила је наш дан топлом, сеоском атмосфером и подсетила нас на важност очувања корена и идентитета људи који овде живе - додаје Докмановићева.

Завршетак овог викенд дружења окруњен је посетом Ловачком дому у Бијелом Брду, где су чланове за крај дочекали представници Ловачког друштва „Сокол" Бијело Брдо. Тамо су им презентовали богату славонску трпезу, традиционални фиш паприкаш и печену рибу. Домаћини су са њима несебично размењивали приче из свакодневног живота, а заједничко су певање и смех потрајали сатима.

- Хвала свим домаћинима на дивном дану, а посебно Удружењу жена „Пударце" и „Гастро екипи Бијело Брдо". Из Бијелог Брда смо отишли пуног срца, богатији за нова пријатељства и успомене које ћемо још дуго препричавати - закључила је Наталија.

Драгана КОНЧАРЕВИЋ

Следећи 411. број Извора излази у среду 25. новембра 2026.
Нову Хронику Славоније, Барање и западног Срема гледајте у петак 20. новембра на РТРС плус у 17:50, у суботу 21. новембра на РТС-сат у 12:30 и у понедељак 23. новембра на РТВ 1 у 15:25.